

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF FRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Фрічард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

МИ ПРО МОГУТНЮ ЗБРОЮ В БОРОТБІ ЗА СОЦІАЛІЗМ ГОВОРИМО

- 1. Більшовицька преса — могутня зброя в боротьбі за соціалізм. Хай живе більшовицька преса!
2. Преса — найміцніше, найгостріше знаряддя нашої партії (Сталін).
3. Комуністичній пресі всіх країн, робкорам-борцям за світову пролетарську революцію — привіт!

Такі перші три кінці із 24-ох видвинули трудящі Радянського Союзу до дня святкування своєї преси — 5 травня.

Більшовицька преса — могутня зброя в боротьбі за соціалізм — це кляч радянської країни. І трудящі СРСР цей кляч здійснюють будуючи свою пролетарську й селянську масову пресу, збільшивши вдесятеро тираж радянської преси в порівнянні до передвоєнного року царської Росії.

Одноразовий випуск усіх газет в 1913 році в Росії був 2,700,000. Зараз радянська преса (одноразовий тираж) розходиться в 27,500,000 примірників.

Ця цифра кожному робітничові й фармерові багато говорить, якщо він застанеться над нею і подумает.

Ще яскравішу картину маємо ми на Україні. До революції в царській Росії все ж таки була російська преса, хоч була вона буржуазна. А от української преси на Україні таки зовсім не було за часів царату. Не можна ж говорити про майже одну газету "Раду", коло якої гуртувалися українські мілюковці (кадеті), як про пресу.

Що ж бачимо нині, на чотирнадцятому році існування радянської влади на Україні? На 1 квітня 1931 року, тобто не сповна два місяці тому назад, на Радянській Україні видавалося 248 газет з одноразовим тиражем в 5,040,000 примірників. Пишемо "видавалося", бо від того часу, коли злагоджено цей рахунок за перший квартал 1931 року, преса не стояла на одному місці, але стало поширюватися й поширюється.

Коли порівняти це до початкового п'ятилітнього плану, який визначував також і план зростання преси, то цей первісний план на Україні вже перевищено.

Надто зростала й далі зростає преса українською мовою. Про це говориться на іншому місці, а тут ми хіба повторимо, що харківський "Комуніст", за останніх чотири місяці збільшив свій тираж на 40% і зараз розходиться майже 300,000 примірників кожного дня.

"Вісти" розходяться в 200 тисяч, "Комсомолец України" в 140 тисяч, "Пролетар" в 125 тисяч, а "Радянське Село" в 350 тисяч примірників. (Кажуть, що "найбільша" газета на Західній Україні під Польщею "Діло" розходиться в 2,000 примірників.)

Та про статистику ми тут говоримо тільки, щоб показати, як передові борці за збудування соціалізму розуміють значіння преси, як могутньої зброї в боротьбі за соціалізм і як вони цю зброю зміцнюють, загостряють й поширюють.

Вшановуючи день своєї преси, віддаючи їй в той день максимум своєї уваги, трудящі СРСР засилають комуністичній пресі всіх країн, як борцвві за світову пролетарську революцію — привіт.

Жовтнева революція 1917 року, поваливши буржуазну владу, прогнавши із своєї землі "своїх" і чужих напасників, розчистила поле для соціалістичного будівництва, зробивши свою пресу могутньою зброєю в боротьбі за соціалізм.

Комуністична й революційна преса в капіталістичних країнах бореться ще не за збудування соціалізму, але за пролетарську революцію, яка перше розвала б стару й таки дуже підгнилу будову капіталізму й розчистила поле для будівництва соціалізму.

Розуміється, це завдання комуністичної преси в капіталістичних країнах ані трішки не зменшує її значіння. Навпаки, воно це значіння ще більше заострює. І коли ми зараз провадимо травневу кампанію допомоги своїй пресі, то говоримо про допомогу, не як про якусь жebraцьку милостиню, але як про обовязок і завдання поширювання своєї преси, про її зміцнення, про загостряння її, як могутньої зброї в боротьбі за пролетарську революцію.

Наші пресові кампанії завжди висять над нашими головами, як щось лишнє, як якийсь тягар, що його давно вже треба було б позбутися. Майже ніде вони не приймаються організаціями, як щось бойове, революційне, але як щось таке, що мусимо його робити тільки тому, що треба робити.

Звідси й наслідки — часами в поодиноких організаціях матеріально навіть дуже добрі, але не насичені отим бойовим революційним духом. Ми, не дивлячись на все ж таки досить великий досвід в будівництві нашої преси, до цього часу не спромоглися врізатися в саму гущу трудящих мас. Навіть більша частина членства наших організацій остає інертна, байдужна до кляч нашої преси в листопаді й травні, не працює для неї. Все звалоється тільки на комітети, на певні гуртки, на тих членів і членкинь, які й так переважно обтяжені усякою роботою в організації.

Так воно є, товариші й товаришки, а не інакше. Про це говорите ви самі у своїх звітах з минулої листопадової кам-

панії. Про це поговоримо й ми докладніше в слідуючому числі "УРВ", коли будемо робити, хоч дуже спізнено, підсумки минулої листопадової кампанії.

Зараз провадимо ми кампанію травневу. Як ми її провадимо й що ми зробили? Бо вже залишилося лише кілька днів до кінця травня — й ми повинні бути приготовані до відповідей.

ВЕЛИКИЙ ЗРІСТ ПРЕСИ НА РАД. УКРАЇНІ

На початку 1930 року на Україні видано 98 газет з тиражем 3,170,000 примірників.

На пресу квітня 1931 року виходить 248 газет з тиражем 5,040,000 примірників. На початку 1930 року у-крупних та інших газет (крім центральных) виходило 68, а на квітень 1931 року виходить 216 районних газет, до того ж організацію районних газет ще не закінчили.

Центральних газет є 32 із тиражем 3,900,000 примірників. Тираж окремих основних газет становить: "Комуніст" — 300,000 примірників (за рік тираж зріс на 100 відс.), "Комсомолец України" — 140,000 примірників (зростання на 300 відс.), "Вісти" — 200,000 примірників (зростання на 65 відс.), "Пролетар" — 125 тисяч примірників (зростання на 70 відс.), "Радянське Село" — 350,000 (зростання на 70 відс.). Тираж "Правди" становить на Україні 400,000 примірників.

Журнали 1929—30 року виходило 225 із тиражем в 1,480,000 примірників, а 1931 року видається 250 із тиражем в 2,450,000.

За відомостями, поданими до 1 січня 1931 р., серед центральных газет українською мовою виходило 14, російською — 2, єврейською — 4, болгарською — 1, німецькою — 2, польською — 2 та татарською — 1. Серед районних газет українською мовою виходило 161 газета, російською — 10, єврейською — 6, німецькою — 4, молдавською — 3, польською — 2, болгарською — 1. Поточного року набагато збільшується книжкова продукція. Протягом 1930 р., наприклад,

видано 9,600 назв неперіодичної книжкової продукції, а протягом 1931 р. мають видати 12,200 назв. Проти минулого року значно збільшується кількість друкованих аркушів. 1930 р. книжкова продукція становила 37,000 друкованих аркушів, а 1931 р. становитиме 56,500 друкованих аркушів. Зростає загальний тираж та кількість книжок. Минулого року загальний тираж становив 151,800,000, а цього року становитиме 232 мільйони. Протягом минулого року було видано 560 мільйонів відбитків, а цього року буде видано 960 мільйонів відбитків. Особливо поширюється видання технічної літератури: проти 18 мільйонів відбитків технічної літератури минулого року цього року мають випустити 204 мільйони відбитків.

Збільшується також мережа поширення книжок. Якщо до 1 жовтня 30 року у місті було 918 книгарень, а на селі — 4,275 кіосків та пошток, то 1931 року є 1,295 книгарень та 7,395 кіосків та пошток на селі.

З усієї випущеної книжкової продукції цього року книжки українською мовою становитимуть 90 відсотків, тобто книжкова продукція українською мовою проти минулого року зростає більше ніж на 10 відс.

Отже, процес українзації книжкової продукції проходить задовільно. Водночас великі досягнення ми матимемо й у розвитку книжкової продукції нацменіською мовою. Цього року буде видано 3,619 назв нацменіською мовою кількістю 52,845,000 відбитків, тобто втричі більше, ніж минулого року.

РАДІО—ІСКРИ

Коли в царській Росії завжди стояла сторожа... коло арештанта й коло... царя.

Орган січів в Америці "Січ" каже, що: "справа польських погромів в Сх. Галичині застрягла в 'комісії трьох' Ліги Націй".

Подумайте — пошла тільки в руки трох й так безнадійно застрягла. Що ж то буде, як попаде вона в руки цілої Ліги Націй — тоді її не тільки УНДО, але й сам чорт за допомогою римського папи — не витягне.

Так її загнали туди сусідські Малони та Макогони.

Американська "Свобода" повідомляє за "Манчестер Гардіян", що справа "пацифікації", чи то як "українських петицій" не буде розглядатися на теперішній сесії Ліги Націй, може буде розглядатися на осеній сесії, а може на св. Миколи, або ніколи.

Жовтоблakitна преса по цей бік океану перше переговори між УНДО-м і підсудчиками — заперечувала, пітом мовчала, а тепер каже, що переговори розбилися.

Хіба може розбитися той горщик, якого ніхто не дівпу? Коли ж він розбився — то значить його таки зліпили. Коли брехали жовтоблakitники, що переговори не провадяться, то брешуть і тепер, що вони перервалися.

"Укр. Голос" (рипиндичий) і жовтоблakitна преса взагалі дуже хвалиться англійською ліберальною Газетою "Манчестер Гардіян", кажуть, що вона подає про українців найдостовірніші вісти.

Отже тепер "Манчестер Гардіян" пише, що Ліга Націй, ні тепер, ні в четвер, не буде розглядати українських петицій про "пацифікацію", "бо українсько-польські непорозуміння можуть бути полагожені в самій Польщі, про що будуть повідомлені інші держави" ("Свобода" з 19 травня).

Чому ж "Укр. Голос" цих достовірних вісток не передрукує, але крутить, як собака хвостом, що справи йдуть, як по маслі?

Західньо-українське село шість місяців після осінньої "пацифікації"

Сільсько-господарська криза й грабницька політика окупантів зруйнувала бідняцький середняцький господарства. — Страшні податки тиснуть селян. — Ліцитують сільські господарства сотками й тисячами. — Українське село стоїть перед обличчям марева голоду. — Банкротства й застій в промисловості прогнали на село тисячі голодних робітників, які тільки збільшили нужду села.

ЦК КПЗУ, даючи на своєму грудневому засіданню оцінку подій, які відбувались в той час на Західній Україні й намічуючи перспективи на майбутнє, предбачив, що хоч "звірства карних експедицій, арешти тисяч селян, руйнування й грабїж західньо-українських сіл з боку поліції і кавалерійських відділів й придушили на деякий час зовнішній прояви революційної боротьби, але фашистської змови не вдалося зламати, не вдалося задати національно-визвольного руху працюючих народних мас Західньої України... Придушений в своїх зовнішніх формах рух переходить в стадію нового нагромадження сил, назриває новий вибух — більш масовий і на вищому рівні".

Випадки, які заіснували по селі до останнього часу на селі Західньої України — цілковито підтвердили слушність оцінки ЦК.

Пануюча, сільсько-господарська криза в Польщі завдяки окупаційній, грабунковій політиці польського фашизму на Західній Україні, прибрала таких великих розмірів, що довела до повної руйни бідняцької й середняцької господарства. Упадок цін на сільсько-господарські продукти приблизно до одної третьої ціни минулих років, задержався на цьому рівні протягом осени та зими й поза слабою знижкою цін збіжжя в квітні по лінійшій день. Ціни годовних продуктів сільського господарства представляються так: 100 кг. жита з 43, 82 зол. 1927—28 р., впали на 12 зол.; 100 кг. картоплі до 3 зол.; 1 кг. живої ваги свині — 50—80 грош.; курка — 1 зол.; гуска — 3 зол. і т. д. А ціни на промислові продукти консуменовані селом не тільки не впали, а ще навіть зросли, принайм, — сіль, нафта, сірчани.

Невгавгаюче видушування податків зі села при цих великих ножицях поміж сільсько-господарськими продуктами а промисловими на некорист польських коштів пацифікації і шкоди заподіяні нею, які йдуть в мільйони. Далше й далше обкладення населення всякими адміністраційними та ескекуційними карами і коштами, обтяжування новими податками; вирівнюваннями, дороговизною, оплачування замість держави народних вчителів та посередніми податками, підвищення на державні монополії (здорожжяні сирників на 33%), середників масового спожиття

на селі доконують свого. На одного мешканця нинішньої Польщі перед війною припадало 48 зол. податкових обтяжень, 1926 р. виносили 54 золотих на голову, 1927—28 р. р. вже 85 зол., 1929 р. 93 зол., а 1930 р. аж 100 зол. — за час Польщі зросло більше, як в два рази. Пересічна податкова стопа на одного мешканця на землях окупованих ще значно вища — через зачислення селянської землі до вищої класи та через всякі інші окупаційні податки.

Ще страшнішим бичем на сільську бідноту Західньої України є всякі адміністраційні кари характеру додаткового податку та системи репресій і терору, які часто перевищують суму оплачуваних селом державних ґрунтових податків. Кари накладає і стягає поліцинт та йт за це, що собака не привязана, подвір'я не замечене, за грошівки, за брак нурку на хаті, на возі, за їзду серединою дороги, за брак двох дивилів при однокілоному запрягу воза, за незагородження плота і сотні інших. Кари накладавані на селян на тлі боротьби за сервітуттові права переходять в які паняття. В одному лише селі Довгоносі, Ковельського повіту, на 78 селян за самочинну порубку лісу наложило староство більше, як 13 тисяч золотих кари, тобто приблизно по 180 зол. на одного.

Працююче селянство, рятуючи перед ліцитацією свої землі за всі ці податкові тягари привневолене до цілковитого вивродування всіх своїх рілньних збіжжєвих зборів і живої інвентарі, по дармовим майже цінам.

Крім цього — загрожені кризою банки, купецтво та обуржуазнені та окулачені кооперативи, рятуючись від банкруцтва, кинулась на село стягати догви та свої претенсії за кредитовані в ліпші часи на лихварській відсотки селянству промислові продукти або й харчі — хліб, одіж, обув та рілньні знаряддя, коси, серпи, машини і т. д. Залляли села всякі платничі та ескекуційні накази, рушила хмара ескекуторів ліцитувати (продавати з молотка) решту майна сільських злидарів. Випадок 100 ліцитацій в одному селі Году рофич на Західній Білорусі є постійним явищем на західньо-українському селі. "Ліцитування Курер Подзєнни" подає з 17 IV 31 з Вільна: "Віленський Банк Земські" виставив на лі-

цитацію за незаплатені догви у Вільні, Новогрудку, Луцьку, Рівному, Білостоці та Пінську 433 міських нерухомих маєтків та 4,398 сільських. — Це один лише банк.

Зубожіле і так досі західньо-українське село, славіє своєю "галицькою нуждою", спавперизувалося до решти. Мареву голоду перед сільськими злидарями стало в цілій загрозі і наявності. Голод не в наслідок стихійних нещаст — неврожай, поєвнї, граду і т. д. — а в наслідок капіталістичної системи господарки, кольоніальної податкової політики окупанта, польської буржуазії.

Застій в промислі, а то й цілковита ліквідація деяких галузей та замикання одиноких фабрик на Західній Україні (вожковий промисел, фабрика "Польща" в Перемішлі, у Львові і т. д.), упадок великого деревного промислу та салинарного, замикання тартаків, салні, обмежування продукції потягли за собою масові звільнення з праці та редукції промислових робітників. Те саме маємо й в нафтовому промислі, де число робітників через постійні редукції змало до одностаних в порівнянні до останніх років. Фільварки і куркульські господарства не тільки не дають праці новим робітникам, але через обмеження продукції збіжжя звільнюють масово рілньних робітників і наймитів.

Виклишена на вулицю по замкненню фабрик, копаець та по редукціях робітнича маса повернула в більшости на село, з якого недавно, вишляди, побільшуючи собою вже й так велику армію без праці на селі, станоци там одпочасно організуючим чинником боротьби сільської бідноти. Гострота безробіття на селі прибрала нечуванних розмірів, — заробити 50 грошей стало неможливим.

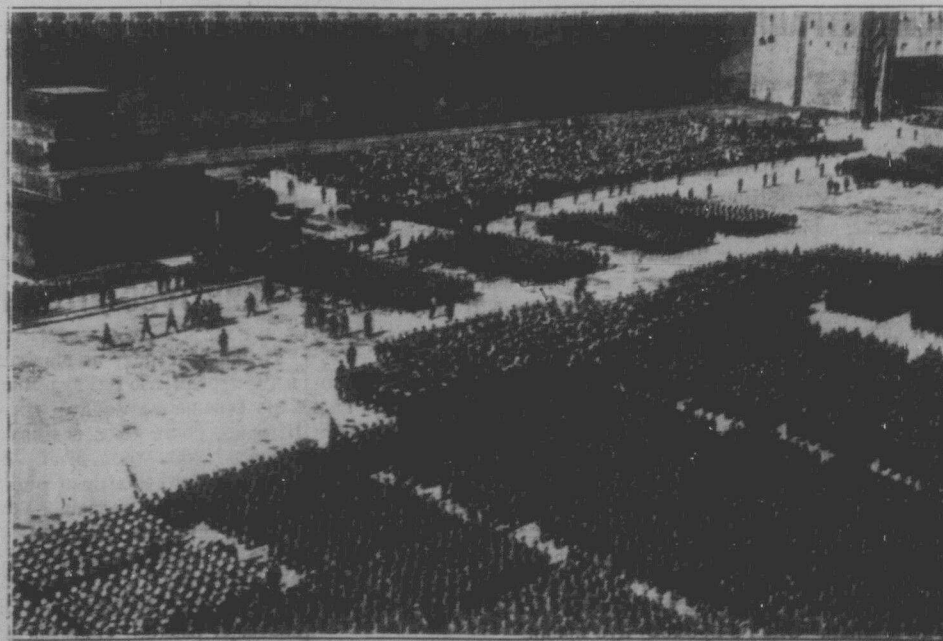
(далі буде.)

Гр. Бараба.

ВИСТУПИ КОМСОМОЛЦІВ В ДРОГОБИЧІ

Як подає "Курер Подзєнни" в ч. 97, в Дрогобичі група молодих комуністів мала зібрання на подвір'ю рафінерії "Польмін", увійшовши туди по одному і виголошувати протидержавні кляч та масово розкинуті відозву та брошури, які завивали робітників до демонстрації. Коли появилася поліція, всі розбіглися в різні сторони. Клячкяч придержано.

НА ЧЕРВОНІЙ ПЛОЦІ В МОСКВІ ПЕРШОГО ТРАВНЯ

Куркуленко.